

Latrelatie tussen de burens

Cohousing is al lang niet meer enkel bestemd voor de alternativo's en de bobo's. Mensen kiezen er steeds vaker voor om samen in een huisvestingsproject te stappen uit praktische overwegingen en als remedie tegen de eenzaamheid.

ELLIE MAEREVOET
ELLIE MAEREVOET

G

oogde de term *cohousing* en het lijkt alsof de hele wereld wil gaan samenwonen. Zo'n vaart loopt het niet, maar het aantal projecten waarbij verschillende gezinnen naast een eigen woning een aantal faciliteiten delen, neemt toe.

"Vijf jaar geleden bestonden er hooguit 50 projecten waar men met vijf of meer gezinnen samenwoonde. De laatste twee jaar zijn daar in Vlaanderen zo'n 30 nieuwe projecten bijgekomen. Vroeger slaagde één op de tien cohousinggroepen in hun opzet. Dat

percentage is fel gestegen", zegt Roland Kums van de vzw *Samenhuizen*. "Gemeenten, bouwheer en ook de financiële instellingen werken nu beter mee, waardoor projecten minder snel afspijgen." In Wallonië en Brussel streert de vereniging *Habita Participation* – de Franstalige tegenpool van *Samenhuizen* – zo'n 150 projecten met grote woningen.

Privé

Bij cohousing heeft elke bewoner van een eigen woning slaapkamer, woonkamer en badkamer. Daarnaast delen ze een aantal faciliteiten met de rest van de cohousinggroep. Dat kan van het delen van een grote wasruimte tot een hobbykamer

→ tot een grote keuken waar op regelmatige basis wordt gekookt voor alle gezinnen.

"De mate van gemeenschappelijkheid zegt iets over de visie van de groep", verduidelijkt Roland Kums. Woont een groep voornamelijk samen om ecologische redenen of spelen er ook belangrijke culturele en sociale opvattingen mee? "Enkel een tuin of een auto delen is iets helemaal anders dan regelmatig samen eten of een sociocultureel project op poten zetten", aldus Kums. "De grootste uitdaging in alle cohousinggroepen is de communicatie. Er moet voldoende contact zijn met de hele groep zodat ergernissen kunnen worden besproken op een informele manier. Cohousingprojecten die te weinig delen, vallen veel sneller uit elkaar."

Een gedeelde visie is wat burens in een cohousingproject onderscheidt van burens in een gewone woonwijk. Toch is in moderne cohousingprojecten het privégedeelte minstens zo belangrijk als de gezamenlijke ruimtes. "De bewoners beschouwen elkaar niet zozeer als vrienden maar als goede burens. Ze komen samen in de gemeenschappelijke ruimte maar nodigen elkaar zelden uit in hun eigen appartement. Ze hebben nood aan privacy", zegt Charlotte Bevernage van *Abbeyfield*, een vereniging die cohousingprojecten voor vijftigplussers helpt op te zetten. "Hoewel het samenwonen de kans op vereenzaming vermindert, ligt de nadruk toch op zelfstandigheid en autonomie."

Democratisering

Cohousers moeten van aanpakken weten. Ze moeten zelf op zoek gaan naar een geschikte bouwgrond, onderhandelen met de gemeente en bouwpromotoren. Vanuit de overheid zijn er weinig initiatieven die deze woonvorm ondersteunen. Veelal zijn het dan ook hoogopgeleiden die een project opzetten. En tweeverdieners, want cohousen is niet per definitie goedkoper dan een traditionele woonvorm.

Toch valt ook op dit vlak een lichte kentering te merken. Er duiken hier en daar projecten op die een deel van de woningen willen verhuren aan kansengroepen. Sommige sociale huisvestingsmaatschappijen (zoals *De Ark* in Turnhout) en OCMW's (in Maldegem) wer-

De grootste uitdaging in cohousingprojecten is de communicatie.

ken cohousingprojecten uit. Ook de *Abbeyfield*-huizen willen betaalbaar zijn voor alleenstaande gepensioneerden. Afhankelijk van de bouwheer, kost de huur van een appartement € 450 tot € 850.

Voor Pascal De Decker, socioloog aan de faculteit Architectuur van de K.U.Leuven, gaat deze evolutie niet snel genoeg. "Het woonbeleid in ons land is historisch sterk gericht op individuele woningen. De Belg wordt ook vandaag niet echt gestimuleerd om zijn eigen woning te verlaten en in het stadscentrum of de dorpskern te gaan wonen. Nochtans biedt dit, met het zicht op de vergrijzing, heel wat voordelen. Ouderen die cohousen in de dorpskern kunnen langer zelfstandig blijven wonen. De kans op eenzaamheid neemt af en bovendien is het een antwoord op het tekort aan thuishulpverpleegkundigen: zij moeten veel minder kilometers afmaken en kunnen verschillende ouderen op één adres verzorgen."

Denken aan later

Studies wijzen uit dat jongeren meer openstaan voor een of andere vorm van cohousen. Ze hebben ervaren wat het is om op kot te zitten en willen dit gemeenschappelijke leven graag verder zetten. Hoe ouder men wordt, hoe minder men daarvoor open staat. Toch zijn ook hier veel verschillen. Volgens een studie van de VUB uit 2014 is slechts 5,3% van de zestigplussers geïnteresseerd in wonen in een groep met andere senioren. Maar bij de groep 60- tot 69-jarigen stijgt dit aantal al naar 6,7%.

En als we afgaan op het succes van projecten als *Abbeyfield*, *De Living* en andere privé-initiatieven lijken vijftigplussers nog meer geneigd om hun villa op het platteland in te ruilen voor een kleinere woning binnen een cohousingproject. Charlotte Bevernage van *Abbeyfield*: "De bewoners zijn op zoek naar gezelschap en denken na over de toekomst, de zorg voor zichzelf en voor anderen. Maar de meeste willen vooral nog graag actief participeren aan een project. Samenwonen met anderen vergt veel energie. Je moet de wil hebben om bij te leren. Dat is een andere visie op ouder worden dan, bijvoorbeeld, naar een serviceflat verhuizen." ■